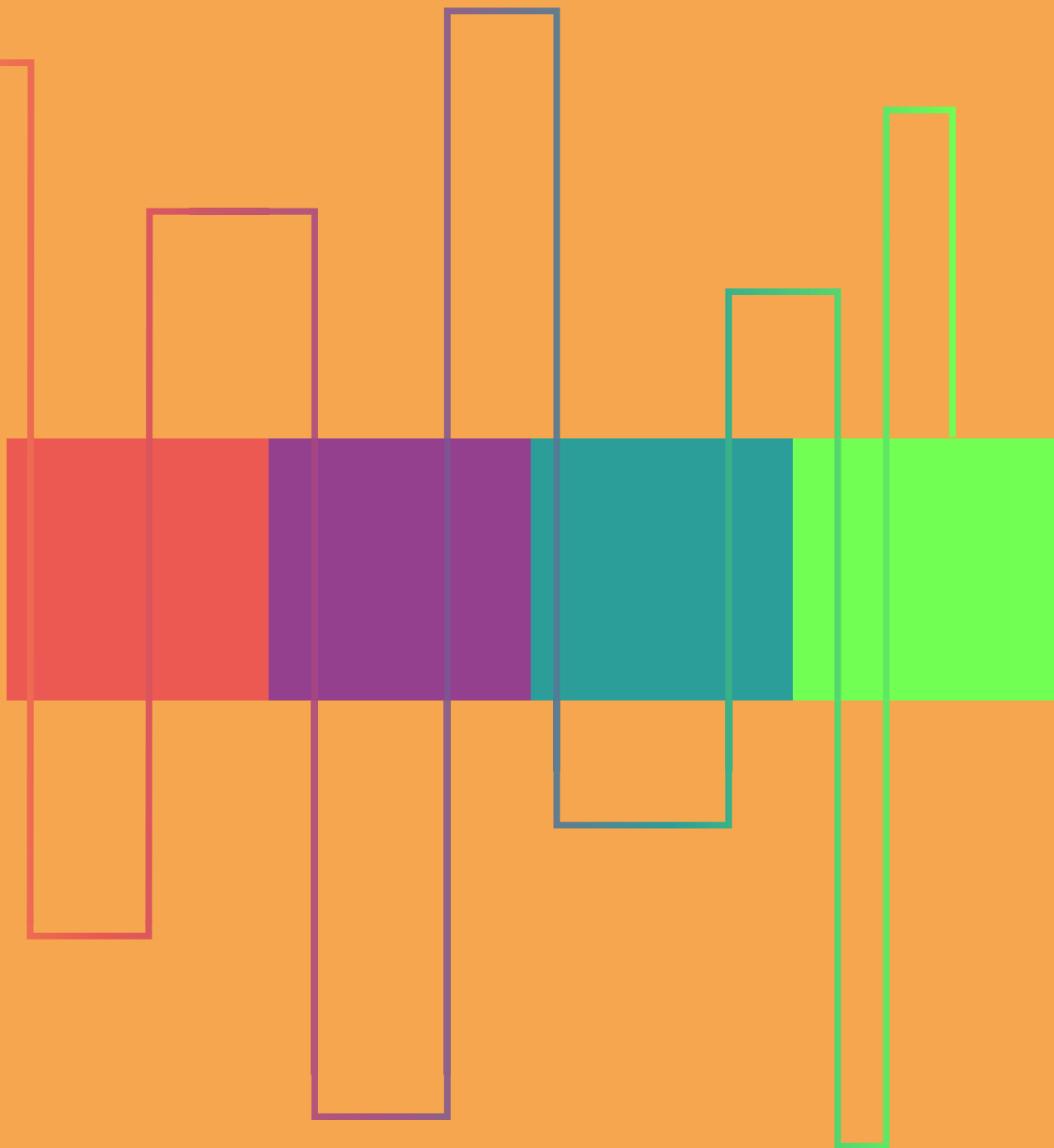

LGBT+ zajednica i njena zastupljenost u formalnom obrazovanju u Somboru

Autori: Milana Kandić, Miroslav Stričević
Procesom mentorisao Boban Stojanović

Finansirano
od strane Evropske
unije i Saveta Evrope

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

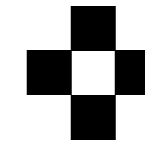
CONSEIL DE L'EUROPE

Implementirano
od strane Saveta Evrope

LGBT+ zajednica i njena zastupljenost u formalnom obrazovanju u Somboru

Autori: Milana Kandić, Miroslav Stričević
Procesom mentorisao Boban Stojanović

“Srušimo četiri zida”

Svi pojmovi koji su u tekstu upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju i muški i ženski rod osoba na koja se odnose.

Finansirano
od strane Evropske
unije i Saveta Evrope

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implementirano
od strane Saveta Evrope

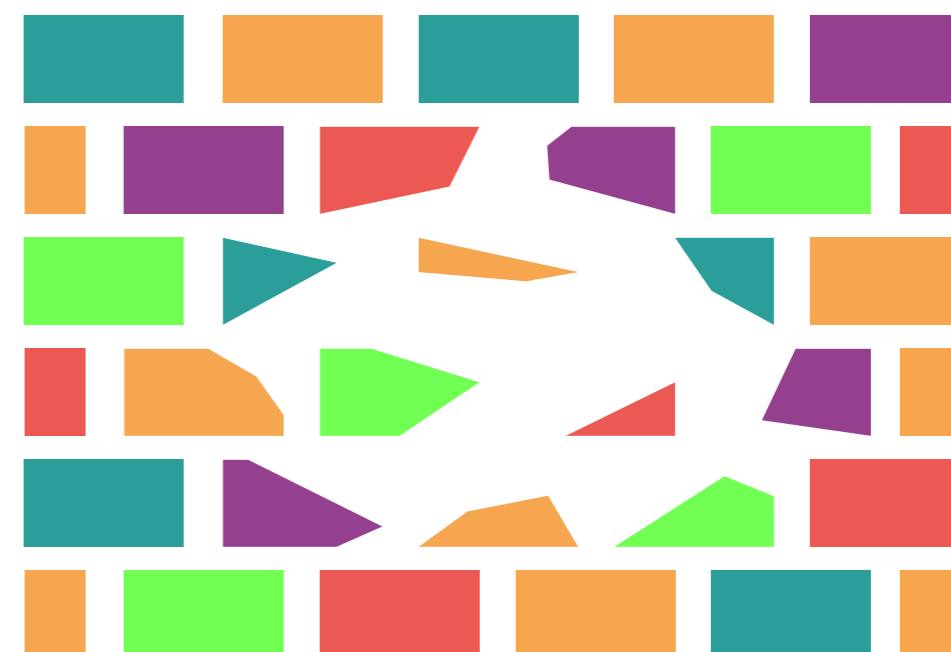

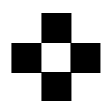
UVOD

Naš istraživački tim se bavio problemom zastupljenosti i prepoznatljivosti LGBT+ zajednice u srednjim školama grada Sombora. Uz pomoć ovog upitnika smo hteli da saznamo kakvo je viđenje profesora i kako se oni nose sa prihvatanjem različitosti. U isto vreme je pušten i upitnik za učenike i učenice koji nam je služi da sagledamo sve strane formalnog obrazovanja i da proverimo da li su mladi toliko homofobični koliko se o tome priča.

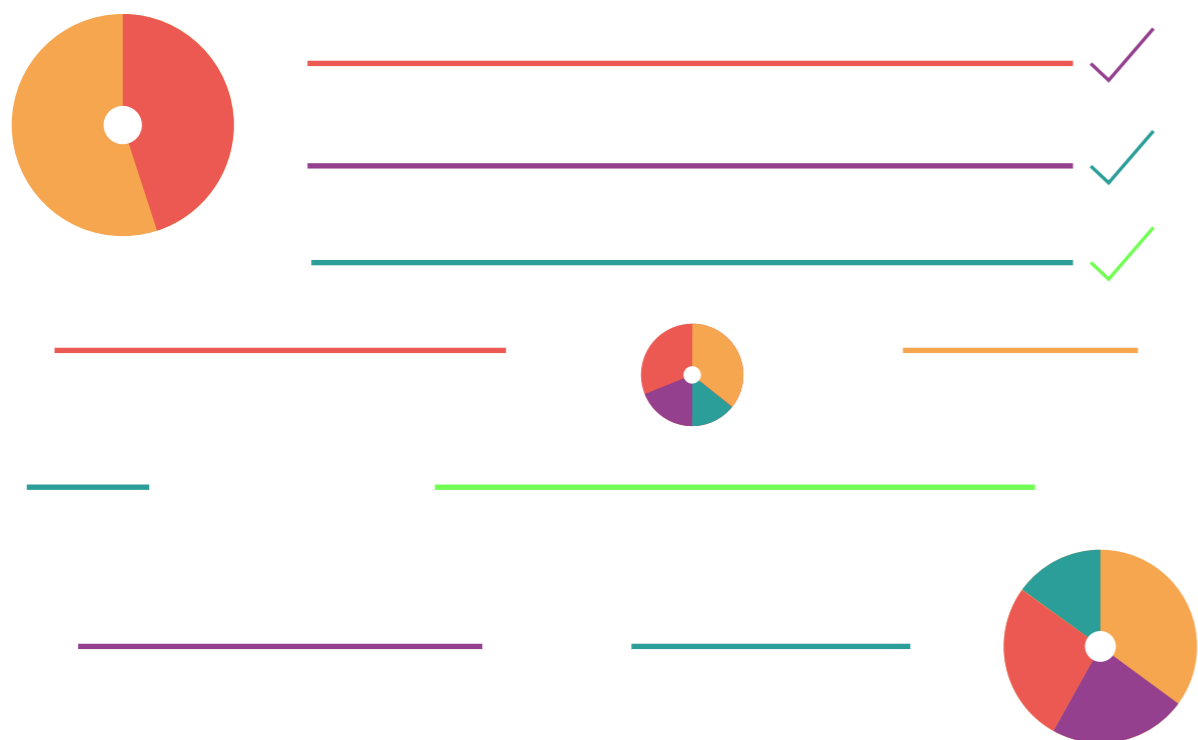
Sama distribucija upitnika je tekla preko direktora/direktorica srednjih škola (Srednja ekonomska škola Sombor, Gimnazija "Veljko Petrović", Srednja medicinska škola "Dr Ružica Rip", Srednja tehnička škola Sombor, Srednja poljoprivredno-prehrambena škola Sombora, Srednja škola "Sveti Sava") koji su ga prosleđivali profesorima, dok je kod učenika takođe krenulo preko direktora pa preko razrednih starešina do učenika.

Upitnik je sadržao 12 pitanja, uključujući otvorena, zatvorena, zatvorena sa višestrukim odgovorima. U našem istraživanju je učestvovalo 72 profesora razredne nastave u somborskim srednjim školama i 462 učenika.

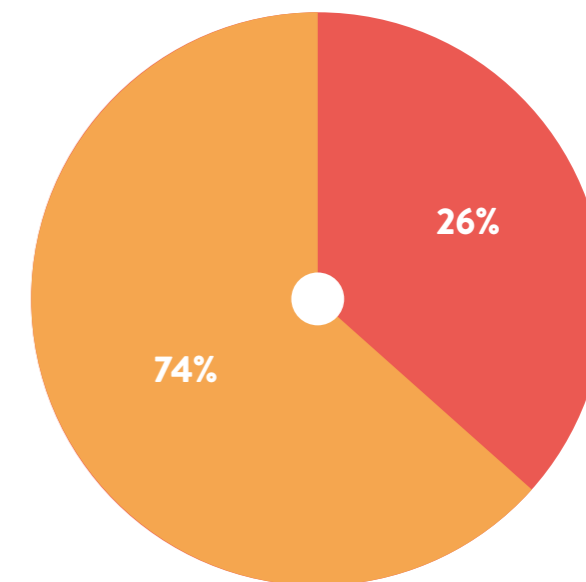
Rezultati Istraživanja namenjenog profesorima

Opis uzroka

Rod:

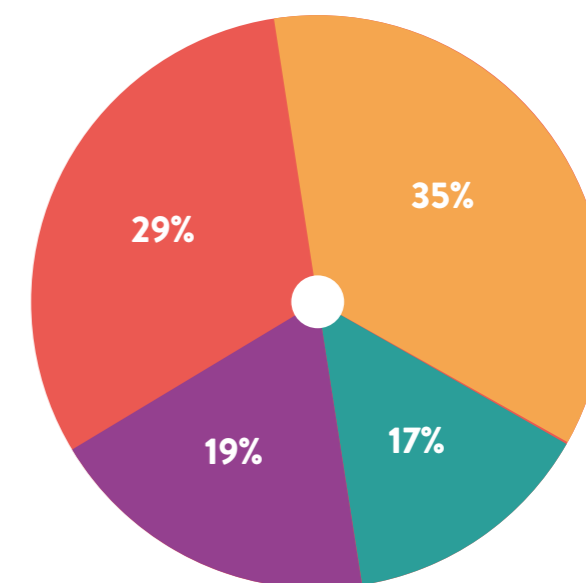
U istraživanju je učestvovalo 74% pripadnica ženskog roda i 26% pripadnika muškog roda.

Ženski ●
Muški ●

Starosna kategorija:

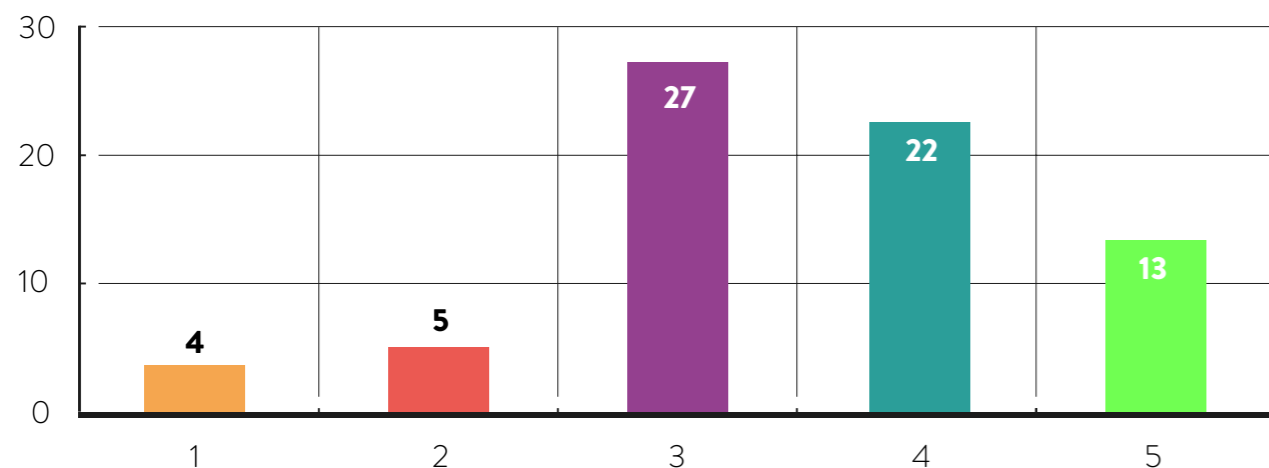
20-30 ●
40-50 ●
50+ ●
30-40 ●

Rezultati istraživanja

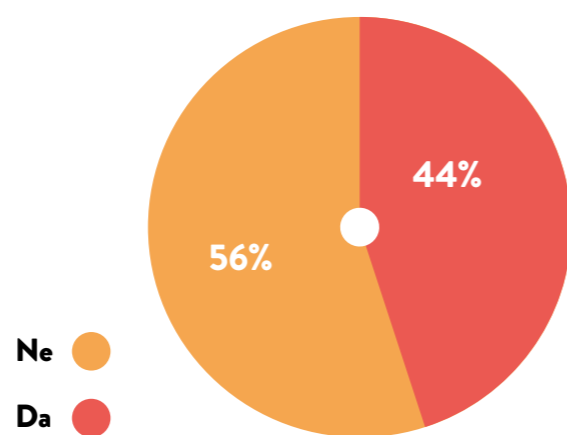
Na pitanje o nivou znanja na temu LGBT+ zajednice smo dobili 71 odgovor. Prosečna ocena odgovora je 3,5.

Lična procena znanja na temu LGBT+ zajednice:

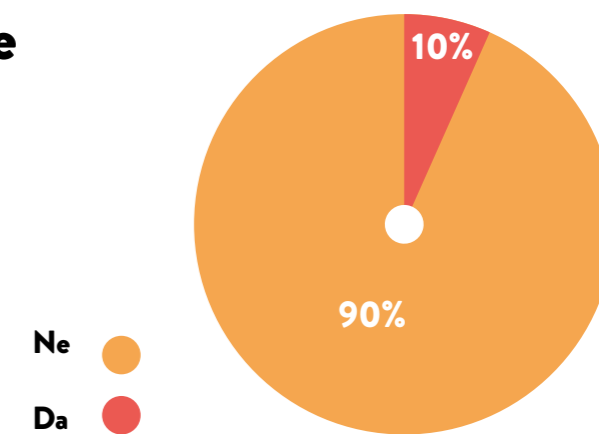
Naredno pitanje je bilo vezano za susretanje teme LGBT+ zajednice u okviru formalnog obrazovanja.

Susretanje sa temom LGBT+ zajednice u toku formalnog obrazovanja:

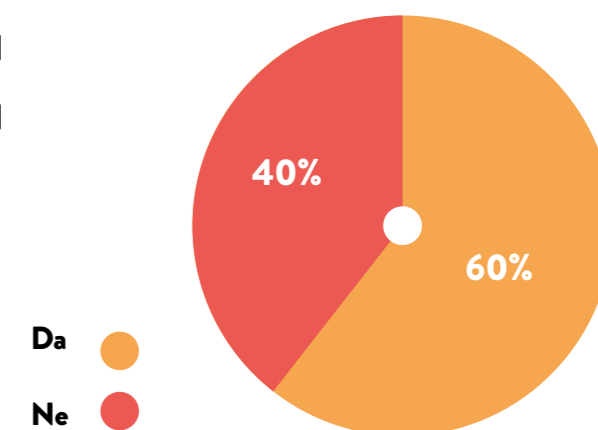
Čak 40 (55,6%) profesora razredne nastave tvrdi da se nikada nisu susreli sa temom LGBT+ zajednice, dok je 32 (44,4%) imalo priliku da se susretne sa temom. Kada su u pitanju oni koji su se susreli sa ovom temom, čak kod njih 14 (41,2%) su učenici pokrenuli razgovor, dok se njih 12 (35,3%) sa temom susrelo tokom nekog događaja. Da je profesor/nastavnik započeo diskusiju na ovu temu je slučaj samo kod 10 (29,4%) ispitanika, 8 (23,5%) ispitanika se susrelo u sklopu lekcije, a 1 (2,9%) putem sličnih anketa. Na pitanje da li se LGBT+ zajednica pominje u bilo kakvom kontekstu u udžbenicima smo dobili 72 odgovora.

Tema LGBT+ zajednice se nalazi u udžbenicima:

Dobili smo 2 odgovora da se ova tema spominje u udžbenicima iz sociologije i po 1 odgovor za predmete poput psihologije, biologije, maternjeg jezika, moralne teologije i istorije. Da li profesori pričaju na temu LGBT+ zajednice sa svojim učenicima, dobili smo 40 (55,6%) odričnih odgovora i 32 (44,4%) potvrdna. Čak 43 (59,7%) potvrdna odgovora smo dobili na pitanje da li profesori smatraju da bi ova tema trebalo biti zastupljena u formalnom obrazovanju. Odričnih odgovora je bilo 29 (40,3%).

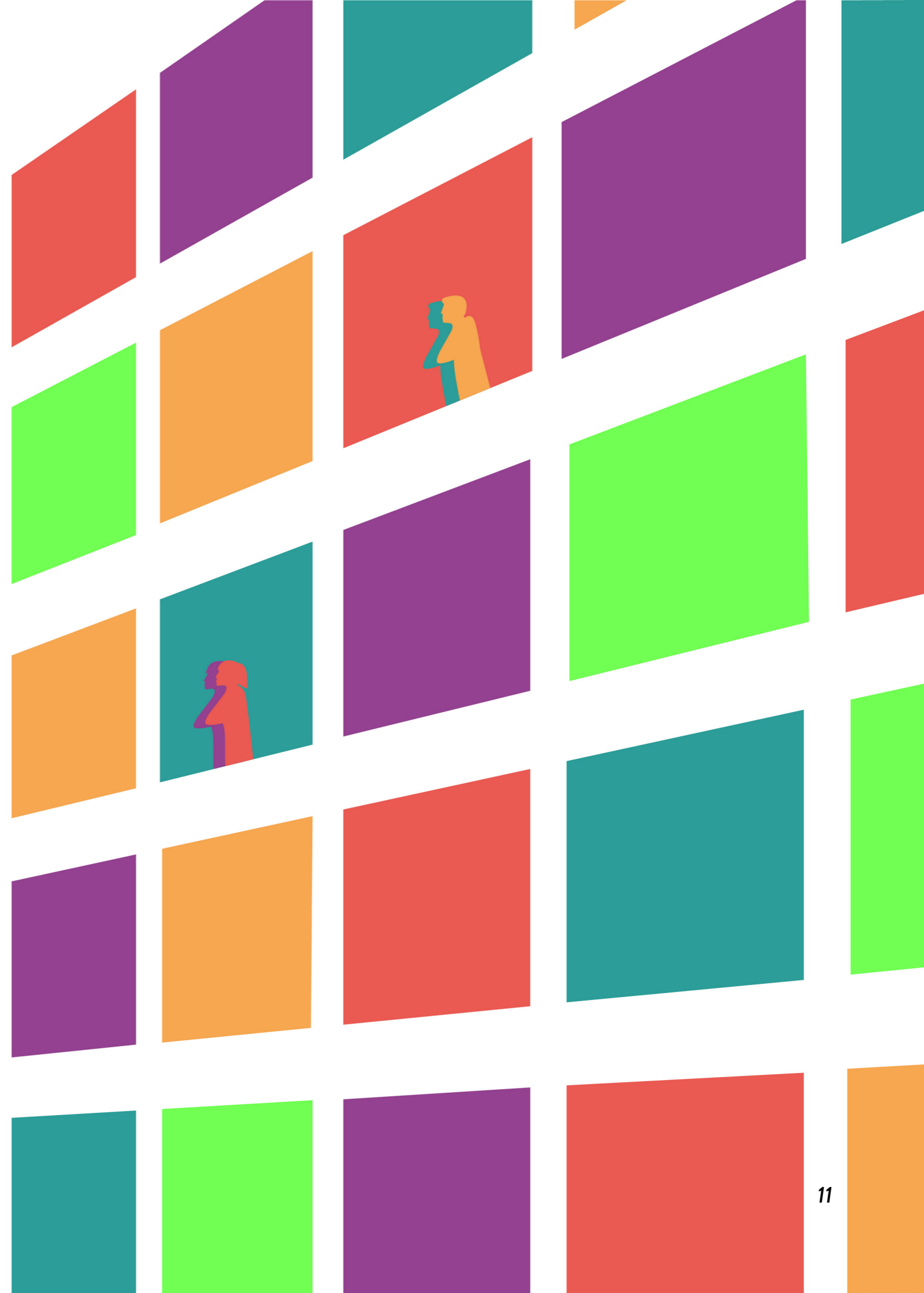
Potreba za zastupljenošću u formalnom obrazovanju iz ugla profesora

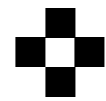

U ovom pitanju su ispitanici mogli da označe više odgovora. Pitanje je bilo zašto smatraju da je značajno uvođenje teme LGBT+ zajednice u formalno obrazovanje. Dobili smo 35 (79,5%) odgovora da smatraju ovo značajnim zbog opšteg znanja, 18 (40,9%) odgovora radi lakšeg pronalaženja sebe, 14 (31,8%) odgovora radi poboljšanja položaja LGBT+ zajednice. Imamo po 1 (2,3%) odgovor koji kaže da se slažu zbog izgradnje ravnopravnijeg društva i prihvatanja različitosti.

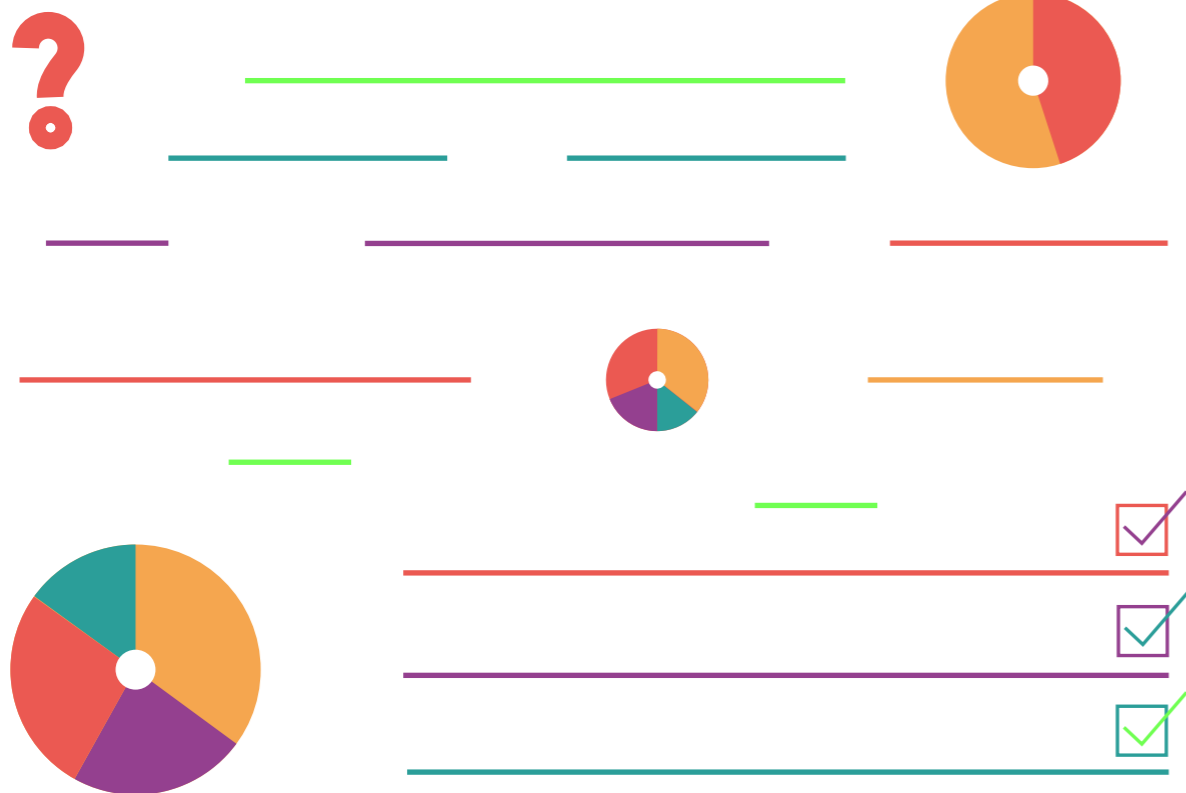
Dotakli smo se i teme nasilja nad pripadnicima LGBT+ zajednice. Svega 8 (11,3%) profesora se susrelo sa nasiljem nad pripadnikom LGBT+ zajednice. Ovaj podatak nas navodi na pitanje - Da li je ovakva situacija realna ili profesori nisu приметili da se nešto događa? U poređenju sa odgovorima učenika, njih 105 (23%) odgovorilo je potvrdno. Poslednje pitanje našeg upitnika za profesore je bilo kako su odreagovali na nasilje. Sledeći odgovori su zabeleženi od nastavnika i od učenika:

	Profesori/ke	Učenici/ce
Sprečio/la sam	4 (36,4%)	50 (40,3%)
Pozvao/la sam nekog	2 (18,2%)	21 (16,9%)
Okrenuo/la sam glavu	1 (9,1%)	29 (23,4%)

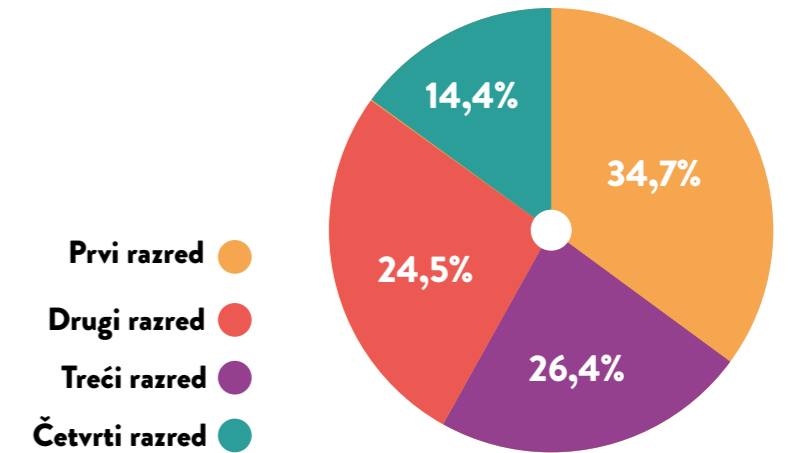

Rezultati Istraživanja namenjenog učenicima

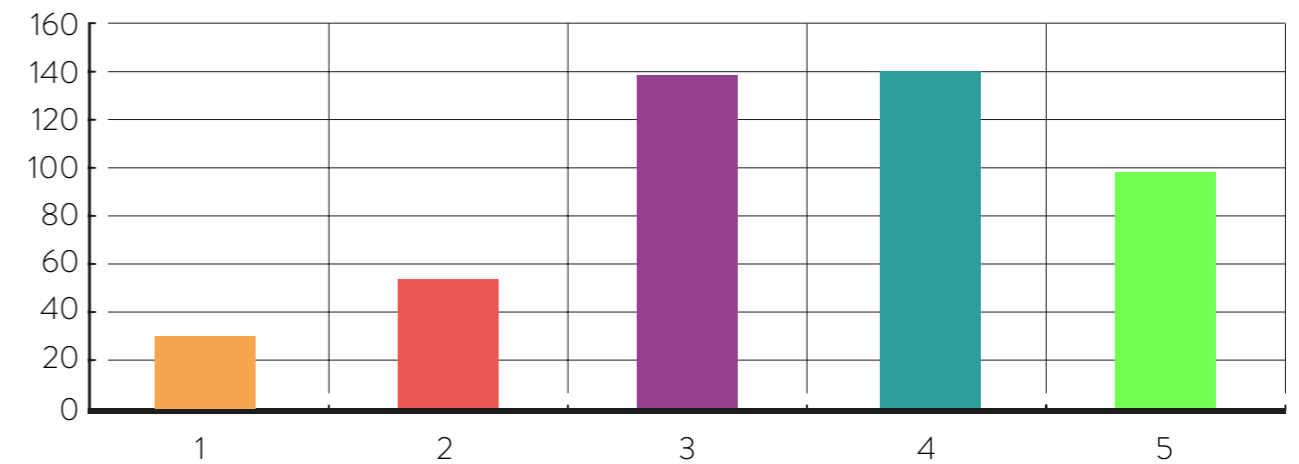
Na ovom istraživanju je učestvovalo 462 učenika srednje škole, tačnije prve godine (34,7%), druge godine (24,5%), treće godine (26,4%) i četvrte (14,4%).

Razred učesnika

Rod učenika je bio neuravnotežen - ispitanica ženskog roda je bilo 81,5%, dok je procenati ispitanika muškog roda iznosio 18,1%. Iz ovoga možemo zaključiti da muškarci nemaju preterano interesovanje ka datoj temi. S druge strane, po mestu prebivališta ispitanici su bili uravnoteženi: 49,2% njih je sa sela dok je 50,8% iz grada.

Nivo poznavanja LGBT+ zajednice

Primitićemo da je nivo poznavanja LGBT+ zajednice prosečan (prosečna ocena odgovora je 3,5), što znači da, iako je stepen poznavanja svakako nedovoljan, zbog određenih faktora i uticaja okoline može se smatrati prihvatljivim.

Većina njih, čak 51,7%, se susrelo sa temom LGBT+ zajednice u okviru formalnog obrazovanja, dok se njih 48,3% uopšte nije susrelo sa ovom temom. Za odgovore koji su bili DA postavili smo dodatno pitanje - u kojim situacijama su se našli kada je pokrenuta data tema. Njih 43,4% je reklo da je profesor pokrenuo temu, dok je 43,8% izreklo da su učenici bili ti koji su započeli temu. Pored tih odgovora, imamo i podatak da je 22,5% ispitanika pričalo o LGBT+ zajednici u sklopu lekcije, 26,5% je reklo da su kroz neki događaj počeli da pričaju o temi, a ostali su zanemarljivi (0,4%), a to su: da su kroz projekt radili, da su preko interneta započeli diskusiju, na radionicama, kao da se nisu ni susreli sa datom temom.

Već kod sledećeg pitanja imamo kontrast: ispitanici u većoj meri (87,5%) kažu da se u udžbenicima za formalno obrazovanje ne spominje tema LGBT+ populacije, dok deo istovremeno tvrdi da u udžbenicima psihologije, sociologije, ustava i prava građana, biologije postoje određene oblasti/lekcije na zadatu temu. Čak je 1,2% učenika izjavilo „Nigde, fala Bogu“.

Naš tim je izvršio desk analizu većine aktivnijih udžbenika iz pomenutih predmeta i nismo našli apsolutno ništa u vezi sa zadatom temom, osim minimalnih spominjanja kroz nekoliko rečenica, što smatramo zanemarljivim.

Ispitanici su kao odgovor na pitanje „Da li ste na času pričali o LGBT+ zajednici“ većina se izjasnila sa DA (52,5%), ostatak sa NE (47,5%). Sličan odgovor imamo i kod pitanja „Da li bi tema LGBT+ zajednice trebalo da se nađe na časovima formalnog obrazovanja“. Odgovor DA dalo je 56,4% ispitanika, a sa NE je odgovorilo 43,6%. Tu smo imali pozitivne odgovore na razloge zašto bi trebalo uvesti tu temu, na primer: radi opšteg obrazovanja (56,5%), radi boljeg pronalaženja srodnih duša (55,4%), radi bezbednosti LGBT+ zajednice (39,9%), a imali smo i banalne odgovore poput „Ne treba ih promovisati“.

U slučaju susretanja sa nasiljem prema LGBT+ zajednici, čak 77% ispitanika tvrdi da se sa nasiljem nije susrelo, dok ostatak, tj. 23%, koji su se susreli sa nasiljem kažu da su sprečili (40,3%), da su okrenuli glavu (23,4%), da su pozvali nekoga (16,9%), dok se 0,8% učesnika plaši osuđivanja nakon pomoći.

ZAKLJUČAK

Na osnovu ova dva istraživanja zaključili smo da je tema LGBT+ zajednice vrlo slabo poznata mladima, a pogotovo profesorima koji bi trebalo da budu više upućeni. Ovo je samo još jedan dokaz koliko bi bilo bolje da su različitosti zastupljene u našem formalnom obrazovanju. Profesori imaju određenu uzdržanost prema razgovoru o LGBT+ zajednici sa svojim učenicima. Takođe, homofobija je dosta zastupljena među mladima, što možemo da zaključimo na osnovu dosta polarizovanih statistika, ali i na osnovu odgovora na pitanja poput „Šta ste uradili ili šta biste uradili kada vidite nasilje nad LGBT+ populacijom“.

Program “Srušimo četiri zida” finansiraju Evropska unija i Savet Evrope, kroz grant dodeljen Krovnoj organizaciji mladih Srbije. Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne izražavaju nužno zvanične stavove Evropske unije i Saveta Evrope.

Finansirano
od strane Evropske
unije i Saveta Evrope

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implementirano
od strane Saveta Evrope

